

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ «Ուսուցչի մասնակցությունը հաստատության մեթոդափափորումների աշխատանքին»

Հետազոտելու ուսուցիչ՝ Անի Մխիթարյան

Արմավիր մարզի Արմավիրի N10 հիմնական դպրոց

Մենթոր ուսուցիչ՝ Նարինե Վասիլյան

ԱՐՄԱՎԻՐ 2022

Հետազոտություն

«Ուսուցչի մասնակցությունը հաստատության մեթոդիավորումների աշխատանքին»

Բովանդակություն

1. Նախաբան	էջ 3
2. Մեթոդական միավորման կառուցվածքն ու գործառույթները	էջ 5
3. Ուսուցիչների մասնակցությունը մեթոդիավորումների աշխատանքին:	էջ 9
4. Ամփոփում	էջ 16
5. Գրականության ցանկ	էջ 17

ՆԱԽԱԲԱՆ

Դպրոցում կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման նպատակով ձևավորվում են խորհրդակցական մարմիններ, որոնցից առաջնային դերում են մեթոդական միավորումները: Դպրոցում՝ ամեն քայլափոխին, ուսուցիչը և աշակերտը բախվում են զանազան մարտահրավերների հետ, որոնք հաճախ հնարավոր են լուծել միայն սերտ համագործակցության միջոցով: Նմանատիպ խնդիրների լուծման առաջին օգնականը դպրոցում մեթոդմիավորումն է: Աշխատանքն այստեղ ուղղված է ուսուցիչների մասնագիտական որակների, մեթոդական գիտելիքների բարձրացմանը: Միավորման ներսում շատ կարևոր է յուրաքանչյուր ուսուցչի անհատական դերկատարումը: Այս օղակի արդյունավետ աշխատանքի շնորհիվ հնարավոր է ոչ միայն բարձրացնել կրթության որակը, այլև լուծել զանազան այլ խնդիրներ:

Ուսուցչի համար զարգանալու, փորձի փոխանակման կարևոր աղբյուր է գործընկերների հետ համագործակցումը, որ օգնում է ուսուցիչներին զարգացնել իրենց մասնագիտական կարողունակությունները: Իսկ արհեստավարժ ու բանիմաց ուսուցիչը կարողանում է հետաքրքրել սովորողին, կառավարել դասն ու սովորողների վարքը: Մեթոդական միավորումների անդամներն ուսումնական հաստատության ուսուցիչներն են, ովքեր իրենց նվիրված աշխատանքն ուղղում են ի բարրօրություն դպրոցի և սովորողների:

Հետազոտության նպատակը: Մեթոդական աշխատանքների ուսումնասիրությունը դպրոցում հետապնդում է մեկ գլխավոր նպատակ. օրինակով ցույց տալ և ապացուցել, թե համակարգված և համագործակցային աշխատանքը յուրաքանչյուր մեթոդմիավորման ներսում որքան դրական ազդեցություն կարող է ունենալ ուսումնական հաստատության գործունեության վրա: Նմանատիպ աշխատանքով հնարավոր է ապահեղվել ուսուցիչ-աշակերտ կապը և բարձրացնել ուսումնառության որակը:

Հետազոտության խնդիրը: Ձևակերպել մեթոդական միավորման՝ որպես խորհրդակցական մարմնի կառուցվածքն ու հիմնական գործառնությունները դպրոցում, հիմնավորել մեթոդական միավորումների անհրաժեշտությունը դպրոցում, օրինակներով ցույց տալ կատարված աշխատանքների կարևորությունն ու արդյունավետությունը:

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը: Թեմայի

արդիականությունը պայմանավորված է զարգացող աշխարհում ուսուցչի առջև ծառայած նոր մարտահրավերներով, խնդիրներով ու պահանջներով, որոնց բավարարման համար շատ կարևոր է ճիշտ կազմակերպված աշխատանքը մեթոդական միավորման շրջանակներում, որտեղ ուսուցիչը կարողանում է լուծում տալ շատ խնդիրների, զարգացնում է իր մանկավարժական որակները, ձեռք է բերում բազմաթիվ նոր ու պահանջված կարողություններ:

ԳԼՈՒԽ. 1 ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՄԻԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՆ

1.1 Մեթոդական միավորման կառուցվածքն ու գործառույթները

Ուսուցիչների մեթոդական աշխատանքը կազմակերպող գլխավոր կառույցը առարկայական մեթոդմիավորումն է: Այն նպաստում է ուսուցիչների մասնագիտական վարպետության, մեթոդական կուլտուրայի, ստեղծագործական ներուժի բարձրացմանը: Առարկայական մեթոդմիավորումների մեթոդական աշխատանքը կարող է ունենալ կազմակերպման հետևյալ ձևերը.¹

- դասախոսություն
- սեմինար
- ստեղծագործական բանավեճ
- կոլեկտիվ ստեղծագործ աշխատանքի ժամ
- մեթոդական մրցույթներ
- մեթոդական վարպետության դասեր
- բանավեճեր
- որոնողա-ստեղծագործական աշխատանքներ, նախագծեր

Առարկայական մեթոդմիավորումների աշխատանքներում որոշակի կարևորություն է տրվում նաև ուսուցիչների ինքնակրթության կազմակերպմանը:

Առարկայական մեթոդմիավորումների աշխատանքներում առանձնակի կարևորություն է տրվում նաև ուսուցիչների ինքնակրթության կազմակերպմանը:

Մանկավարժական վարպետության կատարելագործման նպատակով մեթոդմիավորումը կազմում է դասերին փոխադարձ այցելությունների պլան-գրաֆիկ: Ինչպես վերը նշել էինք՝ մեթոդմիավորման աշխատանքում մեծ նշանակություն ունի վարպետ ուսուցչի և սկսնակ մասնագետների միջև ծավալվող գործունեությունը: Այս առումով անչափ կարևոր է յուրաքանչյուր ուսուցչի մասնագիտական որակները, Իսկ ի՞նչ են իրենցից ենթադրում այդ որակները:

Ուսուցչի մասնագիտական որակներից են՝

¹ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=114876>, ՀՀ կառավարության որոշում

- ✓ հանդուրժողականությունը, սեփական աշխատանքը ծրագրելու և կազմակերպելու, ուսուցման գործընթացն արդյունավետ իրականացնելու, մասնավորապես ավանդական և ժամանակակից մեթոդները զուգորդված օգտագործելու, անվտանգ ուսումնական, հոգեբանական և դաստիարակող միջավայր ստեղծելու կարողություն;
- ✓ նորը զգալու և ընկալելու կարողություն, գենդերային անկողմնակալություն;
- ✓ քննադատական մտածելակերպ, սեփական գործունեությունը մշտապես վերլուծելու, վերանայելու, ճշգրտելու և կատարելագործելու ցանկություն և կարողություն;
- ✓ սովորողի իրավունքների պաշտպանի, երեխային համաձևավորողի, ուսումնադաստիարակչական գործընթացը երեխայի համար հեշտացնողի դերերը մասնագիտական բարձր որակով կատարելու ցանկություն և կարողություն;
- ✓ դպրոցի, դասարանի և նրանում կատարվող բոլոր իրադարձությունների և փոփոխությունների մասնակիցը լինելու պատրաստականություն:²

Հոգեբանները գտել են, որ միայն այն գիտելիքներն են դառնում համոզմունք, որոնք մարդն ինքնուրույն է ձեռք բերում: Եվ եթե գիտելիքների սկզբնական ընկալումը կայուն չէ, ապա հաջորդող աշխատանքը պետք է լինի անհատական և պետք է իրագործվի այն ծավալով ու տեմպով, որ անհրաժեշտ են յուրաքանչյուր անձի: Իսկ դա հնարավոր է միայն ինքնուրույն կրթական գործունեության պայմաններում: Առավել արդյունավետ ձևով այն կազմակերպել հնարավոր է մեթոդիավորումների նիստերի ընթացքում՝ արդյունքները ներկայացնելով տարբեր ձևերով. զեկուցումներ, բաց դասեր, ստեղծագործական հաշվետվություններ: Այս բոլորը պլանավորվում է նախապես և վերահսկվում է մեթոդիավորման ղեկավարի կողմից: Ինչպե՞ս պետք է կազմակերպել մեթոդիավորման աշխատանքը դպրոցում:³ Աշխատանքային պլանում պետք է առանձնացնել հիմնական ուղղությունները, օրինակ՝ ուսուցման որակի բարձրացում, դաստիարակչական գործընթացի կատարելագործում՝ միտված երեխայի անձի զարգացմանը:

Մեթոդիավորման աշխատանքն անհրաժեշտ է կառուցել ընդհանուր

² Ա. Թովուզյան, Մանկավարժական միտք, 2012, «Ժամանակակից ուսուցչին ներկայացվող պահանջները»

³ <https://old-lib.amedu.am/resource/846>, Պաշարների շտեմարան

մանկավարժական խնդիրների շուրջ, որն այդ պահին ծառայել է դպրոցի առջև: Ընդհանուր թեմայի քննարկման ընթացքում մեթոդիավորման նիստերում ցանկալի է կոնկրետացնել այն: Թեմայի որոշումից հետո անհրաժեշտ է նշել դրա գործնական ելքի ձևը. ելույթներ սեմինարներում, բաց դասի ընթացքում աշխատանքի փորձի ներկայացում և այլն:

Մեթոդական աշխատանքի ժամանակակից մակարդակի ապահովման համար կրթական հաստատությունում կարևոր է կազմակերպել աշխատանք՝ ուսուցիչներին նորմատիվ փաստաթղթերի, մեթոդական և առարկայական նոր գրականության ծանոթացման ուղղությամբ: Մեթոդիավորման նիստերում կարելի է ուշադրություն հրավիրել այն հարցերին, որոնք կապված են հանձնարարականների, հուշագրերի, ծրագրի առավել բարդ թեմաների քայլաշարի կազմմանը, առաջավոր մանկավարժական փորձի ուսումնասիրմանն ու տարածմանը: Անհրաժեշտ է մանկավարժական փորձին վերաբերվել զգուշությամբ ու խնամքով և հաշվետվությունների, հոդվածների տեսքով դրանք տեղադրել մեթոդական «գանձարանում»: Հնարավոր է կազմակերպել դասապլանների, ստեղծագործական աշխատանքների, զննական միջոցների, լավագույն տետրերի ցուցահանդեսներ: Մանկավարժական վարպետության կատարելագործման նպատակով մեթոդիավորումը կազմում է դասերին փոխադարձ այցելությունների պլան-գրաֆիկ: Մեթոդիավորման աշխատանքում մեծ նշանակություն ունի վարպետ ուսուցչի և սկսնակ մասնագետների միջև ծավալվող գործունեությունը: Մեթոդիավորման աշխատանքի պլանավորման ընթացքում երաշխավորվում է ներառել հետևյալ հարցերը.

- Առարկայի տեսական և դասավանդման մեթոդիկայի հարցեր, հարցեր մանկավարժությունից և հոգեբանությունից (մասնագետների ելույթներ):
- Ծրագրում ընդգրկված բարդություն ներկայացնող հարցերի ուսումնասիրում և այդ կապակցությամբ մեթոդամանկավարժական գրականության իրազեկում:
- Նորմատիվ փաստաթղթերի ուսումնասիրում:
- Նոր դասագրքերի ուսումնասիրում:
- Երաշխավորությունների, հուշագրերի, զննական միջոցների մշակում:
- Միջառարկայական կապերի հարցեր:
- Տետրերի ստուգման հարցեր:

- Մանկավարժական առաջավոր փորձի ուսումնասիրման և տարածման աշխատանք. սեմինարների կազմակերպում՝ գործնականության ապահովմամբ:
- Նպատակային փոխադարձ դասալսումներ, բաց դասեր:
- Ուսուցիչների դասավանդման որակի և սովորողների գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և արդյունքների քննարկում:
- Սկսնակ ուսուցիչների հետ աշխատանքի կազմակերպում:
- Քննական նյութի նախապատրաստում:
- Սեմինարներ, խորհրդակցություններ:
- Առարկայական գիտագործնական համաժողովներ:
- Ինքնակրթության վերաբերյալ ուսուցիչների հաշվետվություններ:
- Մեթոդական նյութերի և մշակումների համակարգման կազմակերպում. դասապլաններ, ցուցահանդեսներ, թեմատիկ մշակումներ, դիդակտիկ նյութեր, զննական միջոցներ, սովորողների ստեղծագործական աշխատանքներ և այլն:
- Առարկայական արտադասարանական աշխատանքներ⁴:

---

⁴ <https://old-lib.amedu.am/resource/846>, Պաշարների շտեմարան

1.2 Ուսուցիչների մասնակցությունը մեթոդիավորումների աշխատանքին:

Ուսուցչի համար գործընկերների հետ համագործակցությունը խիստ կարևոր նշանակություն ունի: Օրինակելի փորձը, որը սկսնակ ուսուցիչը կարող է վերցնել ավագ ու փորձառու գործընկերներից, մեծապես նպաստում է, որպեսզի ուսուցիչն արդեն գործնականում պատկերացում կազմի այս կամ այն խնդրո առարկայի վերաբերյալ: Ուստի սովորել սովորեցնելով բանաձևն այստեղ լայն կիրառելի է:

Այն ուսուցիչները, ովքեր ավելի փորձառու են, տեղեկացված են ավելի հետաքրքիր, արդյունավետ և համարձակ դասավանդման մեթոդներին: Այս պարագայում հավանականությունն ավելի մեծ է, որ վերջիններս կարող են կառուցել արդյունավետ անհատական դասեր և ապահովել շարունակական ուսուցում: Նրանք ի վիճակի են կազմել և ընտրել դասավանդման այնպիսի մեթոդներ և միջոցառումներ, որոնց միջոցով համապատասխանաբար զարգացվում են աշակերտների ըմբռնումը և հմտությունները: Ստացվում է, որ օրինակելի փորձի փոխանակումը կարող է մոտիվացնել սկսնակ, ոչ հմուտ ուսուցիչներին ամեն կերպ գտնել ձանապարհներ նոր հմտություններ ու կարողությունների ձեռքբերման համար:

Այստեղ իրականացված բազմաբովանդակ գործառույթները օգնում են ուսուցչին համակարգել իր ողջ մարդկային ներուժը, աշխատանքին մոտենալ ստեղծագործաբար, գնալ նոր ու հետաքրքիր գաղափարների որոնման ձանապարհով, ինչի արդյունքում աշխատանքը դառնում է համակարգված ու արդյունավետ: Ուսումնական գործընթացը համակարգվում է, քանի որ մի նպատակի իրագործման համար աշխատում է մանկավարժների ամբողջ մի թիմ, բացառվում է ցանկացած անհատական շահ, բոլորը գործում են նպատակ ունենալով համակարգել ուսումնադաստիարակչական գործընթացն ու բարձրացնել կրթության առաջնային շահակիցների՝ սովորողների կրթության որակը:

Կրթության որակ հասկացությունը սերտորեն առնչվում է կրթության մատչելիությանը և, չնայած սրանք երկու տարբեր հասկացություններ են, այնուամենայնիվ փոխլրացնում են միմյանց: Եթե կրթության որակը հնարավոր չէ առանց կրթության մատչելիության, ապա մատչելիությունը իմաստազրկվում է առանց համապատասխան կրթական որակի ապահովման: Որակյալ կրթությունը միտված է ապագային և ենթադրում է ոչ միայն նախկինում առկա գիտելիքների

Դասի նպատակը՝	<ul style="list-style-type: none"> • Ջարգացնել բանավոր և գրավոր խոսքը
Վերջնարդյունքները	<p>Աշակերտը կկարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • ճիշտ սահմանել անցյալ անորոշ ժամանակաձևը • կազմել նախադասություններ՝ օգտագործելով կանոնավոր և անկանոն բայերը • ներկայացնել անցյալ ժամակաձևի կազմությունը • Նախադասությունները դարձնել հարցական և ժխտական

Բաց դասի քննարկմա ժամանակ առանձնացվեց ուսուցչի կեղմից կիրառվաց նորգույն մեթոդներից PPP մեթոդը: Այս մեթոդի օգնությամբ ուսցուսցչուհի սկսեց դասապրոցեսը: Աշակերտները տեսանյութի միջոցով ծանոթացան այն հիմնական խնդիրներին, որոնք ուսուցչուհին պետք է անդրադառնար բաց դասի ժամանակ, այնուհետև կատարվեց զույգերով և խմբայն աշխատանք: Մեթոդը հնարավորություն տվեց դասապրոցեսին ներգրավել բելեր աշակերտներին, ապահեվվեց նրանց մասնակցությունը և ակտիվությունը դասապրոցեսին: Մեթոդը առանձնակի հաջոցված է նոր նյութի հաղորդման դեպքում, որը և ոսուցչուհին ապացուցեց գործնականում: Հաշվի առենլով ժամանակի պահանջները, ուսուցչուհին օգտագործել էլ նակ S<S գործիքներ՝ տեսանյութ, սահիկաշար: Աշակերտները տեսողական հիշողության միջոցով կարողացան ամբողջացնել իրեն տրված հանձնարարությունները և օգնել միմյանց:

Ուսուցչի համար բացթողում էր ժամանակի ոչ ճիշտ հաշվարկում և բաշխում: Բաց դասրերը մեծ կարևորություն ունեն ուսումնական գործընթացում և իրենց մեջ ներառում են մոտիվացիոն տարրեր և՛ ուսուցիչների և՛ աշակերտների համար:

Ձեկույց: Ձեկույցը գիտական կամ կրթական գործունեության բազմաթիվ տեսակներից մեկն է: Հաճախ զեկույցը կոչվում է հողված համաժողովի կամ վերացական հողվածի համար, բայց ամեն դեպքում դրանք բոլորը կառուցված են մոտավորապես նույն օրինաչափության համաձայն: Խնդիրն այն է, որ ոչ ոք չի ցանկանում ձանձրալի հետազոտությամբ զբաղվել, և քերը գիտեն, թե ինչպես ճիշտ մոտենալ թեմայի ընտրությանը:

Հաճախ ուսուցիչները կամ դասավանդողները տալիս են թեմաների պատրաստի ցուցակ, որից պետք է ընտրեք այն մեկը, որն ամենից շատ եք դուր

գալիս: Եթե ունեք ընտրելու մի քանի թեմաներ, որոնք կարող եք վերցնել աշխատանքի, ապա վերցրեք այն թեման, որի հետ աշխատելը ոչ միայն ավելի հեշտ կլինի, այլև ավելի արդյունավետ: Եթե թեմաների առաջարկվող ցանկից ոչ մեկը ձեզ չի հրապուրում, ապա աշխատեք թեման աշխատել առավելագույն ձևակերպմամբ, և որի վրա կա շատ գիտական գրականություն:

Եթե զեկույցի թեման ընտրելու հարցում լիովին ազատ եք, ապա ավելի լավ է այն ընտրեք և ձևակերպեք ձեր ղեկավարի հետ:

Հիմնական բանը հավատալն է, որ ձեր ցանկացած հետաքրքրություն կարելի է դիտարկել գիտական տեսանկյունից, պարզապես անհրաժեշտ է դրան ճիշտ մոտենալ: Մանկավարժական զեկույցը հիմնարար գործիք է՝ ուսուցիչների կարողություններն ու կարիքները իմանալու և հարմարեցնելու համար՝ տարբեր կրթական մակարդակները հաղթահարելու համար⁶:

Չնայած յուրաքանչյուր կրթական կենտրոնի ուսուցիչների զոկույցների մեջ կարելի է գտնել որոշ տարբերություններ, ընդհանուր առմամբ դրանք պահպանում են ընդհանուր տարրեր, խնդիրներ, որոնք պետք է արտացոլվեն փաստաթղթում, գտնեն լուծումներ⁷:

Իսկ այժմ անդրադառնամ «Հումանիտար» մեթոդիավորման անդամներից Հայոց լոզու և գրականություն դասավանդող ուսուցիչներից Կ. Մ. զեկույցի թեմային և դրա կարևորությանը:

Ջեկույցման թեմա՝ «Դասավանդման միջոցները»:

Գիտելիքները մարսելու համար հարկավոր է դրանք կլանել ախորժակով: Դասավանդման միջոցները մանկավարժական գործընթացը կազմակերպելու եւ իրականացնելու համար նախատեսված նյութական օբյեկտներն են: Դրանք գիտելիք ստանալու աղբյուր են, հմտությունների ձեւավորման միջոցներ: Դրանք ներառում են ցուցադրական գործիքներ, դասագրքեր, դիդակտիկ նյութեր, տեխնիկական միջոցներ, սարքավորումներ, պատեր, դասարաններ, լաբորատորիաներ, համակարգիչներ, հեռուստատեսության եւ զանգվածային հաղորդակցության այլ միջոցներ, կազմակերպչական եւ մանկավարժական միջոցներ (ուսումնական պլաններ, քննության տոմսեր, աշխատանքային տախտակներ եւ այլն): Պետք է նշել, որ «ուսուցման միջոցների» հայեցակարգն ավելի լայն իմաստ ունի: Այս դեպքում ուսումը նշանակում է այն ամենը, ինչը

⁶ <https://hy.cultureoeuvre.com/10762739-how-to-choose-an-interesting-topic-for-your-report>

⁷ Մանկավարժական ռազմավարություն: Վերցված է edutechwiki.unige.ch կայքից

Նպաստում է կրթության նպատակներին հասնելու համար՝ մի շարք ձեռք, մեթոդներ, կրթական բովանդակություն եւ հատուկ դիդակտիկ միջոցներ : Դրանց ընտրությունը կախված է կրթական գործընթացի դիդակտիկ հասկացություններից, նպատակներից, բովանդակությունից, մեթոդներից , պայմաններից և ուսուցչի պատրաստվածությունից: Գոյություն ունի դասավանդման միջոցների համակարգ, որոնց անդրադառնալով, ուսուցչուհի փորձեց վերհանել առկա խնդիրները և օգնել մեթոդավորման այն անդամներին, որոնք բաղվել են դասավանդման միջոցների կիրառման հետ առկա խնդիրների: Դասավանդման միջոցների համակարգ՝

Դասավանդման միջոցները, ինչպես նաեւ մեթոդները, մանկավարժական համակարգի մի մասն են եւ կատարում են դրա նպատակը: Ընտրված միջոցի ճշգրիտ լինելը որոշվում է դասի արդյունքից, ուսուցչի կարողություններից:

Անդրադառնալ զեկուցումների թեմաներին պետք է փաստեմ, որ մեթոդավորման բոլոր անդամները կարողացել էին իրենց համար առանձնացնել ակտուալ և շատ մեծ պարզաբանումներ, լուծումներ պահանջող թեմաներ: Նմանատիպ թեմաների վերհանումը, դրանց քննարկումը, անդրադրձերը օգնում են և սկսնակ և երկար տարիների փորձ ունեցող ուսուցիչների իրենց դասապրոցեսը, աշակերտների հետ փոխհարաբերությունները ճիշտ կազմակերպելու հարցում: Որտեղ, եթե ոչ դպրոցում՝ մեթոդավորման ամենամսյա նիստերի ժամանակ կարելի է քննարկել վերոնշյալ խնդիրները:

«ԱՐԲԱ-ՂԻՐ» ԳԿ

Միջոցառում: Դպրոցում աշակերտի և ուսուցչի անցկացրած ժամանակի

քաղկացուցիչ մասն են կազմում դասարանական և համադպրոցական միջոցառումները, որոնք կարողանում են վորհանել շատ կարևոր իրողություններ և մեշապես նպաստում են դպրոց – աշակերտ – ուսուցիչ կապի ամրապնդմանը:

Ուսումնական տարվա ավարտը Արմավիր քաղաքի թիվ 10 հիմնական դպրոցում նշանավորվեց իններորդ դասարանցիների և ուսուցիչների մասնակցությամբ արտադասարանական միջոցառումների կազմակերպմամբ: Առանցքային դեր քաղաց այցուլությունները դեպի Եռաբլուր պանթեոն, Ծիծեռնակաբերդ և Վազգեն Սարգսյան տուն-թանգարան: Ոգևորված աշակերտները ուսուցիչների օջգնությամբ որոշեցին քաղաքի մշակույթի տանը կազմակերպված «Մենքն ձեզ լույս ենք պարտք» խորագրով միջոցառում: Միջոցառման նմապատկներ վառ պահել 44 օրյա պետերազմում զոհված, թիվ 10 հ/դ աշակերտներ Գոռ Վաղարշակյանի և Ռադիր Մանուկյանի հիշատակին: Միջոցառման ընթացքում դպրոցի աշակերտներն անհատապես հիշեցին ու ներկայացրեցին հերոս տղաների անցած ուղին, փառքն ու վաստակը հայրենիքի նկատմամբ: Միջոցառման ամենահուզիչ դրվազը հերոս Ռադիկ Մանուկյանի եղբայր, թիվ 10 հ/դ սաշակերտ Նարեկ Մանուկյանի բացման խոսքն էր, որը դարձան խորհրդանշական և մեծ նշանակություն ունեցավ միջոցառման ողջ գաղափարը ճիշտ փոխանցելու գործում:

Միջոցառմանը ներկա էին զոհվածների ծնողները, հարազատները, համագյուղացիները, ինչպես նաև մարզային և տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչներ: Դպրոցի տնօրենի խոսքով, հերոսների հիշատակը միշտ վառ է մնալու բոլորի սրտերում: Նրանք պայքարել և իրենց կյանքը չեն խնայել հանուն վաղվա գեղեցիկ ապագայի և բարօրության, այդ պատճառով պետք է սերունդները ջանք ու եռանդ չխնայեն հերոսների սխրանքներն ու փառքի ճանապարհը գնահատելու, պահելու և արարեցնելու համար: Դպրոցի սաները պետք է ջանան արժանի հետնորդներ լինել քաջարի զինվորներին և հետագայում արդարացնել նրանց հույսերն ու ապացուցել, որ հերոսի կյանքի գինը ամենամեծն էր պետության ու պետականության զարգացման գործում:

Միջառուման ողջ ծանությունը աշակերտների հետ կիսացին թիվ 10 հ/դ Հումանիտար մասնախմբի զինղեկ Է. Ս.-ը և պատության ուսուցչուհի Ա. Մ.-ը: Զոհված տղաների ծնողները ևս անմասն խմնացին և իրենց շնորհակալությունը հայտնեցին ապագա սերնդի, որոնց մեջ պետք է ապրեն հերոսացած տղաները:

«ԱՐԲԱՆՎԻՊ» ԿԿ

Այս միջոցառմամբ ուսուցիչներ Է. Ս.-ը և Ա. Մ.-ը իրենց մեծ ներդրումն ունեցան հանրակրթական դպրոցում հարենասիրկան դաստիարակության շարունակականությունը ապահովվելու մեջ, կարողացան ապահովվել սերտ համագործակցություն մասնախմբի ներսում և կարողացան օրնակ ծառայել գործընկերների համար:

Հումանիտար մեթոդիավորման առարկաների դրվածքի ուսումնասիրությունը դպրոցում: Հումանիտար մեթոդիավորման ուսուցիչների համագործակցված աշխատանքը ցայտուն երևաց մասնախմբի դրվածքի ուսումնասիրության ժամանակ: Ուսուցիչները ոչ միայն կարողացան ապահովվել դասապրոցեսի արդյունավետությունը, այլև տոնի վերածոցին դպրոցի բոլոր երկար դասամիջոցները: Պատմության ուսուցչուհի Ա. Մ.-ը կազմակերպեց հիշատակի և ոգեկոչման միջոցառում նվիրված ցեղասպանության զոհերի հիշատակին: 7-րդ դասարանի աշակերտները կարողացան իրենց հարգանքի տուրքը մատուցել ցեղասպանության զոհերի հիշատակին՝ կատարելով պատմական ակնարկ և

«ԱՐՄԵՆԱՅԻՄ» ԿԵՆՏՐՈՆ
Չարթիր Լատ երգը⁸: Միջոցառումների շարքը շարունակեցին անգլերենի և ռուսաց լոգոյի ուսուցչուհիները, որոնք ոչ միայն լույս ընծայեցին անգլերեն լեզվով գիրք և պաստառ, այլև կարողացան դպրոցում բացել ռուսաց լեզվի դասականների անկյուն: Հումանիտար մեթոդիավորման առարկաների դրվածքի ուսումնասիրությունը ավարտվեց Եղիշե Չարենցին նվիրված ցերեկույթով, որի հեղինակը Հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի Կ. Մ-ն էր:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Ժամանակակից կրթությունն ուղղված է սովորողների մտածողության, մասնագիտական ինքնակրթության, ինքնուրույնության զարգացմանը, ինչը շատ կարևոր է նոր աշխարհում: Հետևաբար ուսուցչի մասնագիտական կարողունակությունների զարգացումն արդի կրթական պահանջների հենքն է: Ուստի դպրոցի համար կարևոր է կարողունակ ուսուցիչ ունենալը, ով արագ հարմարվում է փոփոխություններին, կրեատիվ է, կողմնորոշվող, անընդհատ թարմացնում և ավելացնում է իր մասնագիտական գիտելիքները:

Մեր ուսումնասիրության արդյունքում փաստեցինք, որ ուսուցչի մասնագիտական որակների բարձրացման համար շատ կարևոր է գործընկերների հետ համագործակցությունը առարկայական մասնախմբերի աշխատանքների շրջանակներում: Այդ աշխատանքների ճիշտ կազմակերպման արդյունքների մասին խոսեցինք փաստերով: Սակայն պետք է նաև նշել, որ եղել են խնդիրներ, որոնք հաղթահարվել են մասամբ: Կարևորում են հատկապես զեկույցների թեմաների արդիականացումը, որը կարող է օգնել մեթոդիավորման բոլոր անդամներին անկախ փորձառությունից: Իրական և ճիշտ կազմակերպված դասալսումները, որոնց անաչառ քննարկում կարող է լինել մեծ խթան ուսուցչի համար: Ուսումնական պրոցեսի արդյունավետության համար մեծ արժեք են ներկայացնում մեթոդական և առարկայան սեմինարիների մասնակցության շարունակականությունը և փորձի փոխանակումը գործընկերի հետ:

Անհրաժեշտ ենք համարում վերահաստատել մեր այն պնդումը, որ առարկայական մեթոդական միավորումներում համակարգված աշխատանքի

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=K98EVPFrxMQ>

արդյունքում ուսուցիչը կարող է ունենալ մեծ նվաճումներ, հատկապես՝ բարձր ու նոր որակի ուսումնական գործընթաց:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

<https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=114876>, ՀՀ կառավարության որոշում

<https://old-lib.amedu.am/resource/846>, Պաշարների շտեմարան

<https://hy.cultureoeuvre.com/10762739-how-to-choose-an-interesting-topic-for-your-report>

Մանկավարժական ռազմավարություն: Վերցված է edutechwiki.unige.ch կայքից

<https://www.youtube.com/watch?v=K98EVPFrxMQ>

education01.08.2017.pdf Կրթության որակի ընկալումները հանրակրթական համակարգում:

Ա. Թովուզյան, Մանկավարժական միտք, 2012, «Ժամանակակից ուսուցչին ներկայացվող պահանջները»